

METHAMPHETAMINE

SPEED VÀ MA TUÝ ĐÁ: CÁC DỮ KIẾN

METHAMPHETAMINE LÀ GÌ?

Methamphetamine là chất kích thích, một trong nhóm thuốc amphetamine được sản xuất từ các loại hoá chất có sẵn. Chất kích thích đẩy nhanh chức năng của não và hệ thần kinh.

Đôi khi bác sĩ kê toa thuốc amphetamine để điều trị một số vấn đề về sức khoẻ. Thế nhưng trong hầu hết trường hợp, người ta sử dụng amphetamine được chế tạo bất hợp pháp. Hầu hết các loại ma tuý này hiện được bán trên các đường phố ở Úc là methamphetamine hay các biến thể của phân tử này mạnh hơn loại amphetamines được kê toa.

CÁC DẠNG METHAMPHETAMINE

Methamphetamine có dưới ba dạng khác nhau thường được biết là speed, base và ice (ma tuý đá) nhưng chúng khác nhau về độ tinh khiết. Ma tuý đá có độ tinh khiết vào khoảng 80% trong khi speed thông thường có độ tinh khiết khoảng 10-20%.

Người ta đã biết được là người sử dụng nhiều ma tuý đá có thể gặp các trở ngại về tâm thần và thể chất.

SPEED

Speed thường có dưới dạng bột trắng hay vàng nhưng cũng có thể mua được dưới dạng viên nén. Người ta thường hít qua mũi, chích hay nuốt dưới dạng viên nén hay viên con nhộng. Speed còn được biết với tên gọi go-ee, whizz, rev và uppers. Những người bán speed thường trộn chung hay gọt bột thuốc với các thứ khác trông giống như nhau để làm cho thuốc có tác động mạnh hơn nữa. Một số các chất đem trộn có thể có các tác dụng khó chịu hay độc hại. Không thể nói được loại ma tuý này thực sự chứa những gì.

BASE

Base là một chất ẩm hay nhờn với màu từ trắng đến vàng hay nâu và tinh khiết hơn bột. Nó có thể thay đổi hình dạng bề ngoài rất nhiều và thường được biết đến như dạng tinh khiết, hồ và sáp. Base thường được chích nhưng đôi khi người ta cũng nuốt chúng. Nó thường ít được sử dụng ở Úc.

MA TUÝ ĐÁ

Ma tuý đá là dạng tinh khiết nhất của methamphetamine có tại Úc. Nó thường trông giống như không có màu sắc cho đến tinh thể màu trắng hay loại bột giống như tinh thể thô nhưng nó cũng có thể có những màu khác. Ma tuý đá cũng được gọi là crystal, crystal meth, meth hay shabu. Ma tuý đá thường được hút hay chích. Ma tuý hút hay chích đi lên não nhanh chóng tạo ra sự "thôi thúc" mà mọi người thấy khó cưỡng lại việc sử dụng lại. Đây là lý do tại sao một số người nghĩ rằng nó "dễ nghiện hơn". Người ta thường hít ma tuý đá qua mũi, nuốt hay nhét vào hậu môn. Tất cả mọi hình thức sử dụng đều có tác động về thể chất và tâm thần, bao gồm sự nghiện.

Do bởi độ tinh khiết của nó, ma tuý đá thường mạnh hơn speed và base và khi được sử dụng nó gây ra sự căng thẳng lớn hơn cho cơ thể. Vì vậy việc sử dụng chúng có thể có nhiều nguy hiểm hơn. Nó có các tác dụng phụ mạnh hơn và sự suy sụp tệ hại hơn. Trong thời gian 'suy sụp' người sử dụng có thể cảm thấy bị kiệt sức cả về thể chất lẫn cảm xúc. Một số người sử dụng có thể cảm thấy bị 'tai nạn' – một cảm giác tiêu cực đi kèm với sự suy sụp.

Những thay đổi trong cấu trúc của methamphetamine cũng sản xuất ra các ma tuý khác như MDMA (methylene dioxy methamphetamine) hay thuốc gây ảo giác.

TÁC ĐỘNG CỦA METHAMPHETAMINE

Methamphetamine có tác động đối với bạn như thế nào tùy vào:

- bạn sử dụng nhiều ít và độ tinh khiết của nó ra sao
- chiều cao và cân nặng của bạn
- sức khoẻ tổng quát của bạn
- tính khí của bạn
- trải nghiệm trước đây của bạn với speed
- bạn sử dụng methamphetamine một mình hay chung với các ma tuý khác.

Tác dụng tức thì và lâu dài của tất cả các loại methamphetamine đều giống như nhau.

Do bởi ma tuý đá là loại methamphetamine mạnh và tinh khiết cho nên tất cả các tác động và tác dụng phụ của nó rất có thể xảy ra và mạnh hơn các loại speed và base.

Những tác động về thân thể có thể gồm:

- tim đập nhanh hơn
- thở dồn dập hơn
- cảm thấy ít đói bụng
- huyết áp tăng cao
- đồng tử giãn nở lớn hơn
- ra nhiều mồ hôi
- di chuyển nhanh hơn
- khó ngủ

- mím miệng và nghiến răng
- bị nhức đầu
- cảm thấy choáng váng
- cảm thấy bồn chồn
- run rẩy
- thở không đều
- tim đập nhanh và bất thường và bị đau ngực
- người xanh xao.

Những tác động về tâm lý có thể gồm:

- cảm thấy rất vui vẻ và tự tin
- cảm thấy mình mẫn và đầy năng lực
- cảm thấy phấn khích hay kích động

- nói nhiều
- cảm thấy hứng tình
- cảm thấy hung hăng
- cảm thấy lo âu hay hoảng sợ
- liều lĩnh hơn bình thường
- cảm thấy có đầy quyền lực hay giỏi hơn những người khác
- trở nên thù nghịch và hung hăng
- bị rối loạn tâm thần — một vấn đề tâm lý nghiêm trọng khi bạn nghe thấy tiếng nói, tưởng tượng ra mọi chuyện, sợ rằng người khác muốn hại mình
- làm cho các triệu chứng của chứng rối loạn tâm thần hiện có trở nên tệ hại hơn.

xem tiếp ở trang kế

tiếp theo trang trước

TÁC ĐỘNG CỦA METHAMPHETAMINE

CÁC TÁC ĐỘNG LÂU DÀI

Nếu sử dụng methamphetamine thường xuyên và trong một thời gian dài bạn có thể:

- trở nên nghiện với thuốc (xem 'Dùng nạp và Nghiện')
- bị bứt rứt, lo âu và hồi hộp
- trí nhớ và sức tập trung suy giảm
- thường bị bệnh vì cơ thể không thể chống chọi được với bệnh tật một cách vững vàng
- cảm thấy chán nản
- bị rối loạn tâm thần
- bị các vấn đề về mối quan hệ, công việc, tiền bạc, pháp luật hay nhà cửa
- suy giảm khả năng làm cha mẹ/người chăm sóc chính cho con cái.

Cách thức một người nào đó sử dụng methamphetamine cũng có thể gây ra các vấn đề như:

- Hít thuốc bằng mũi có thể dẫn đến chảy máu cam, bệnh viêm xoang và tổn hại bên trong mũi.
- Chích methamphetamine bằng những dụng cụ chích không khử trùng có thể khiến bạn dễ bị mắc các bệnh lan truyền qua máu như HIV, viêm gan B và C và bị nhiễm trùng huyết và áp-xe ở da (mụn có mủ). Đừng bao giờ dùng chung dụng cụ chích (kim tiêm và si-ranh), muỗng, nước, đồ lọc, miếng lau tẩm cồn hay các nẹp cầm máu. Tại NSW việc khử trùng miễn phí các vật dụng chích có tại các địa điểm của Chương trình Kim và Ống chích (NSP) và tại một số các tiệm thuốc tây được tuyển chọn.

Gọi cho Dịch vụ Thông tin về Rượu và Ma túy (ADIS) để biết các địa điểm NSP gần nhất.

- Việc chích loại ma túy này có thể dẫn đến tình trạng các mạch máu bị nghẽn (do mạch máu bị co lại hay do bởi các chất đôi khi được trộn với 'speed') dẫn đến những sự tổn hại nghiêm trọng đối với các cơ phận như gan, tim, thận, mạch máu bị viêm và áp-xe.
- Chích và hít các chất thuộc loại amphetamine cũng có thể làm tăng khả năng lệ thuộc vào thuốc và bị một số các vấn đề về sức khoẻ khác.
- Người sử dụng bị nghiện methamphetamine dễ bị mắc các bệnh nhiễm trùng lây lan qua hoạt động tình dục, các vi khuẩn được lấy lan từ máu hay có thai ngoài kế hoạch vì giao hợp không có biện pháp ngừa thai.

SỬ DỤNG CHUNG VỚI CÁC LOẠI MA TUÝ KHÁC

Những người sử dụng methamphetamine đôi khi sử dụng các thuốc khác cùng lúc để đối phó với các triệu chứng do methamphetamine gây ra cho cơ thể họ. Một số người uống các loại thuốc như an thần nhẹ (benzodiazepines), rượu, cần sa hay bạch phiến để giúp họ ngủ được. Việc này sẽ khiến bạn bị nghiện nhiều loại thuốc cùng một lúc. Lấy tỷ dụ, một số người cần speed hay ma túy đá hằng ngày để giúp họ sinh hoạt được và benzodiazepines hằng đêm để có thể ngủ được. Loại nghiện này có thể dẫn đến nhiều vấn đề nghiêm trọng về thể xác và tâm lý. Việc sử dụng chung các loại thuốc có thể khiến bạn dễ bị quá liều.

DÙNG NẠP VÀ NGHIỆN

Khi sử dụng thường xuyên, bất kỳ người nào cũng có thể dùng nạp được speed, base hay ma túy đá. Sử dụng nạp có nghĩa là bạn phải sử dụng nhiều ma túy hơn mới có được cùng hiệu quả mà bạn thường sử dụng với một lượng nhỏ.

Việc nghiện một loại ma túy như methamphetamine có nghĩa là nó chiếm nhiều các suy nghĩ, cảm xúc và sinh hoạt của bạn. Bạn cũng có thể gặp trở ngại khi cắt giảm việc sử dụng thuốc ngay cả khi nó gây ra cho bạn các vấn đề. Việc nghiện speed, base hay ma túy đá có thể dẫn đến nhiều vấn đề về sức khoẻ, tiền bạc, pháp lý, công việc và các mối quan hệ. Không phải ai sử dụng methamphetamine cũng đều bị nghiện.

QUÁ LIỀU

Quá liều methamphetamine có thể xảy ra cho bất kỳ người nào sử dụng ma túy. Ngay cả một lượng nhỏ cũng có thể gây ra tình trạng quá liều ở những người bị phản ứng đặc biệt mạnh với thuốc. Bạn dễ bị quá liều hơn nếu bạn ở một mình.

Khi một người nào bị quá liều, nó có thể gây ra:

- rối loạn tâm thần do methamphetamine gây ra thường trong một khoảng thời gian ngắn
- nhịp tim đập nhanh hơn, bất thường hay yếu
- lên cơn đau tim
- xuất huyết não
- sốt nặng
- tử vong (hiếm).

MANG THAI VÀ CHO CON BÚ SỮA MẸ

Đã có bằng chứng cho thấy việc sử dụng methamphetamine có thể ảnh hưởng đến sự phát triển của bào thai. Sử dụng methamphetamine trong thời gian mang thai đã được cho là có liên quan đến băng huyết, sinh non và sẩy thai cũng như gia tăng nguy cơ thai dị dạng. Việc sử dụng methamphetamine cũng làm tăng nhịp tim của cả bà mẹ lẫn thai nhi. Thông báo cho các nhân viên tiền sản biết việc sử dụng methamphetamine và đến dự đều đặn các buổi khám tiền sản.

Nếu thai phụ sử dụng methamphetamine gần ngày sinh, em bé có thể được sinh ra với các triệu chứng của việc sử dụng methamphetamine. Em bé của những bà mẹ thường xuyên sử dụng methamphetamine cũng có thể có các triệu chứng cai nghiện trong vài tuần lễ đầu sau khi sinh.

Nói chung là sử dụng bất kỳ loại ma túy nào trong thời gian cho con bú khi không có cố vấn về y khoa cũng đều có rủi ro.

TRƯỜNG HỢP CẤP CỨU LIÊN QUAN ĐẾN METHAMPHETAMINE

Nếu không thể lay một người nào đó tỉnh dậy hay nếu lo ngại họ có thể bị thương ở đầu do bị té vì ma túy – bạn hãy gọi cho xe cứu thương ngay lập tức – **bấm ba Số Không (000)**.

Nếu một người nào dùng chung methamphetamine với các thuốc khác, hãy nói cho nhân viên NSW Ambulance biết đích xác họ đã sử dụng những gì. Các nhân viên y tế có mặt để giúp đỡ. Thông thường các nhân viên y tế sẽ không gọi cảnh sát đến **trừ khi** có gì nguy hiểm cho họ hay cho những người/trẻ em khác, có người nào đó bị chết, hay một vụ tội phạm (chẳng hạn như bạo hành hay trộm cắp) xảy ra.

TRIỆU CHỨNG CAI NGHIỆN

Người bị nghiện speed, base hay ma túy đá có thể thấy rất khó bỏ hay giảm bớt vì các triệu chứng khi cai. Những triệu chứng này có thể gồm:

- mệt mỏi
- chuột rút ở bụng
- đau nhức
- buồn nôn
- nhịp tim đập nhanh
- các cơn nóng lạnh
- đói bụng
- đau ngực
- cảm thấy bị lẫn lộn, lo âu và kích động
- bị sụt cân
- trầm cảm nặng (cảm thấy rất trầm uất, buồn bã)
- cảm thấy hồi hộp hay bứt rứt
- cảm thấy tức giận hay bực bội
- bị khó ngủ
- muốn speed dữ dội (thèm khát)

Nếu bạn cảm thấy có những vấn đề khi cai nghiện, hãy liên lạc với bác sĩ hay trung tâm y tế.

LÁI XE KHI ĐANG BỊ ẢNH HƯỞNG BỞI METHAMPHETAMINE

Methamphetamine có thể làm cho bạn tự tin hơn khi lái xe. Điều này khiến bạn có thể liều lĩnh và bị tai nạn. Việc lái xe khi đang bị ảnh hưởng bởi ma túy bao gồm speed, base và ma túy đá là phạm luật. Nếu vi phạm luật lệ này, bạn có thể mất bằng lái trong một thời gian, hay bị phạt tiền.

Cảnh sát có thể xét nghiệm các tài xế xem họ có mới sử dụng methamphetamine hay không.

Bất kỳ người nào khi đang bị ảnh hưởng của speed, base hay ma túy đá gây chết người hay thương tật cho một người khác khi đang lái xe có thể bị tuyên án tù.

LUẬT LỆ

Sử dụng speed, base hay ma túy đá là bất hợp pháp. Nếu sử dụng, bán hay đem loại thuốc này cho người khác và bị bắt, bạn có thể bị phạt tiền đáng kể và bị phạt tù.

CÁC HIỆP HỘI TỰ GIÚP

na.org.au để gặp **Người nghiện Ma túy Ẩn danh (Narcotics Anonymous Australia (NA))**, một tổ chức vô vị lợi của những người đang cai nghiện gặp gỡ nhau thường xuyên để giúp đỡ lẫn nhau không sử dụng ma túy nữa qua chương trình cai hoàn toàn tất cả mọi loại ma túy.

THÔNG TIN VÀ CỐ VẤN

Dịch vụ Thông tin về Rượu và Ma túy NSW (Alcohol and Drug Information Service (ADIS)) hoạt động 24 giờ 7 ngày trong tuần cung cấp các giáo dục, thông tin, giới thiệu, tư vấn và trợ giúp trong trường hợp khủng hoảng. Gọi số (02) 9361 8000 (nội thành Sydney) hay 1800 422 599 (ngoài nội thành Sydney và các tiểu bang khác) hay vào trang mạng www.yourroom.com.au

Gọi cho ADIS để biết địa điểm của chương trình kim và ống chích (**Needle and Syringe Program (NSP)**) gần nhất.

Gọi cho **Đường dây Trị liệu Chất kích thích ADIS** qua số (02) 9361 8088 hay 1800 101 188 để được cố vấn, trợ giúp, giới thiệu và tư vấn cho những người quan tâm về chất kích thích hay để biết thông tin về chương trình **Stimulant Treatment Program**.

Your Room cung cấp thông tin và cố vấn, chiến dịch vận động và tiện ích về ma túy và rượu. Vào trang mạng www.yourroom.com.au

Hội đồng Nghiên cứu Sức khoẻ và Y khoa của người Thổ dân (AHMRC) cung cấp các nối kết với các dịch vụ y tế do cộng đồng người Thổ dân kiểm soát trên toàn khắp NSW. Vào trang mạng www.ahmrc.org.au để biết thông tin về các thành viên của AHMRC kể cả bản đồ vùng nông thôn, thông tin và các đường dẫn đến trang mạng của các thành viên.

Trung tâm Giáo dục Đa văn hoá về Ma túy và Rượu (DAMEC) cung cấp các dịch vụ cho những người thuộc các cộng đồng văn hoá và ngôn ngữ khác biệt. Liên lạc DAMEC qua số (02) 8113 1301 hay đối với các dịch vụ tư vấn và trợ giúp cho các cộng đồng CALD gọi số (02) 8706 0150.

Drug Info cung cấp các dữ kiện và tiện ích về rượu và các loại ma túy khác và việc ngăn ngừa các nguy hại liên quan. Vào trang mạng www.druginfo.adf.org.au

Drug Info của Thư viện Tiểu bang New South Wales cung cấp thông tin cập nhật về rượu và các loại ma túy khác tại tất cả các thư viện công cộng trên toàn khắp NSW. Vào trang mạng www.druginfo.sl.nsw.gov.au

eheadspace cung cấp các trợ giúp, thông tin và dịch vụ về tâm thần và phúc lợi cho thanh thiếu niên (từ 12 - 25 tuổi) gia đình và bạn bè họ. Vào trang mạng www.eheadspace.org.au

Trợ giúp về Ma túy cho Gia đình (FDS) cung cấp các trợ giúp qua điện thoại 24-7 cho các gia đình gặp khủng hoảng vì các vấn đề về ma túy và rượu. Gọi đường dây Trợ giúp qua số 1300 368 186 hay vào trang mạng www.fds.org.au

Kids Helpline là dịch vụ tư vấn miễn phí hoạt động 24 giờ mỗi ngày cho các người trẻ từ 5 đến 25 tuổi. Dịch vụ tư vấn được cung cấp qua trang mạng của Kids Helpline www.kidshelp.com.au hay email, hoặc gọi số 1800 55 1800.

Dịch vụ Trợ giúp Thanh thiếu niên về Ma túy và Rượu Nepean (NYDAS) làm việc trong khuôn khổ kiểu mẫu chăm sóc toàn diện để giải quyết nhiều các vấn đề cho thanh thiếu niên (từ 12 - 20 tuổi) liên quan đến việc các em sử dụng rượu và ma túy khác. Gọi số (02) 4734 2129 hay (02) 4734 1333.

Hiệp hội Người sử dụng Ma túy và bệnh AIDS NSW (NUAA) là tổ chức hàng đầu giúp đỡ người sử dụng ma túy ở NSW cung cấp các thông tin để giảm thiểu nguy hại và chương trình giáo dục đồng đẳng về việc ngăn ngừa các bệnh do vi rút trong máu gây ra. Vào trang mạng www.nuaa.org.au

Đường dây nóng Thông tin về Độc chất là trung tâm dịch vụ tiếp nhận điện thoại 24/7 có trên toàn nước Úc. Gọi số 13 11 26

ReachOut là dịch vụ y tế tâm thần trực tuyến cho thanh thiếu niên Úc với một trang mạng để sử dụng với điện thoại di động và các diễn đàn mà bạn có thể vào để nhờ giúp đỡ, tìm thông tin và được trợ giúp. Vào trang mạng au.reachout.com

Sexual Health Info Link là dịch vụ miễn phí và kín đáo trợ giúp và cung cấp thông tin về sức khoẻ tính dục. Vào trang mạng www.shil.nsw.gov.au

Smart Recovery là nhóm tự giúp thiện nguyện giúp đỡ cho những người đang trong thời gian hồi phục sau khi cai rượu, cai nghiện ma túy và các loại nghiện ngập khác. Vào trang mạng www.smartrecoveryaustralia.com.au

TAFE NSW cung cấp các trợ giúp về giáo dục, phát triển nghề nghiệp hay các vấn đề cá nhân. Học sinh có thể liên lạc với trường TAFE ở địa phương/nhân viên tư vấn đại học. Vào trang mạng www.tafensw.edu.au

Youth Action là tổ chức hàng đầu dành cho thanh thiếu niên ở NSW. Vào trang mạng www.youthaction.org.au và sử dụng chọn lựa tìm kiếm để sử dụng danh mục các dịch vụ dành cho thanh thiếu niên NSW.

Youth Solutions cung cấp các dịch vụ cho thanh thiếu niên từ 12 đến 25 tuổi và cộng đồng bao gồm việc phòng ngừa và quảng bá sức khoẻ, giáo dục về ma túy và rượu, các chương trình và thông tin cộng đồng và giới thiệu. Vào trang mạng www.youthsolutions.com.au hay gọi số (02) 4628 2319 [cung cấp dịch vụ cho thanh thiếu niên ở Macarthur & Wingecarribee].

Dịch vụ tư vấn kín đáo qua điện thoại hoạt động 24 giờ

NSW: Dịch vụ Thông tin về Rượu và Ma túy (ADIS) ĐT(02) 9361 8000 *Gọi miễn phí 1800 422 599

VICTORIA: *Gọi miễn phí. 1800 888 236

TÂY ÚC:

Dịch vụ Thông tin về Rượu và Ma túy (ADIS) ĐT (08) 9442 5000 *Gọi miễn phí 1800 198 024

QUEENSLAND:

Dịch vụ Thông tin về Rượu và Ma túy (ADIS) ĐT (07) 3837 5989 *Gọi miễn phí 1800 177 833

NAM ÚC:

Dịch vụ Thông tin về Rượu và Ma túy (ADIS) ĐT (08) 8363 8618 *Gọi miễn phí 1300 131 340

BẮC LÃNH:

Amity Community Service ĐT (08) 8944 6565 *Gọi miễn phí 1800 684 372

Dịch vụ Thông tin về Rượu và Ma túy (ADIS) *Gọi miễn phí 1800 131 350

TASMANIA: Dịch vụ Thông tin về Rượu và Ma túy *Gọi miễn phí 1800 811 994

ACT: Chương trình về Rượu và Ma túy ĐT (02) 6207 9977

*Số điện thoại miễn phí chỉ dành cho người gọi trong phạm vi tiểu bang đó mà thôi.

Mục đích của NSW Health là giảm thiểu những nguy hại liên quan đến ma túy cho các cá nhân và cộng đồng bằng cách cung cấp các dữ kiện bao gồm những hậu quả có thể có đối với sức khoẻ, xã hội và kinh tế của việc sử dụng rượu và các loại ma túy khác.

Một bộ tờ hướng dẫn về ma túy và rượu cũng có sẵn để tải về máy tại: www.yourroom.com.au

Health

© NSW Ministry of Health 2014
SHPN (CPH) 140170
ISBN 978-1-76000-043-1